RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TA'LIM TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISH

Xurramov Keldiyor Muradullayevich
Chirchiq davlat pedagogika universiteti
"Iqtisodiyot va menejment" kafedrasi katta o'qituvchisi
Xurramov Bekzod Ilxom o'g'li
Chirchiq davlat pedagogika universiteti,
Menejment yunalishi 3-kurs MEJ-23/1 guruh talabasi
Ziyodullaev Mardon Ilxom o'g'li
Chirchiq davlat pedagogika universiteti,
Menejment yunalishi 3-kurs MEJ-23/1 guruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim tizimini modernizatsiya qilishning dolzarb masalalari tahlil qilinadi. Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini ta'lim jarayoniga joriy etish, raqamli ta'lim muhitini shakllantirish hamda ta'lim sifatini oshirish yo'llari yoritib berilgan. Shuningdek, ta'lim muassasalarida innovatsion pedagogik yondashuvlardan foydalanish, masofaviy ta'lim tizimlarini rivojlantirish va raqamli kompetensiyalarni shakllantirishning ahamiyati asoslab berilgan. Maqolada ta'lim sohasida raqamli texnologiyalarni samarali qo'llash orqali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash masalalariga alohida e'tibor qaratilgan.

Kalit so'zlar: raqamli transformatsiya, ta'lim tizimi, modernizatsiya, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, raqamli ta'lim, masofaviy ta'lim, innovatsion pedagogika, raqamli kompetensiya, ta'lim sifati, elektron ta'lim muhiti, zamonaviy ta'lim texnologiyalari.

Abstract: This article analyzes current issues related to education system modernization in the context of digital transformation. It highlights ways to integrate modern information and communication technologies into the educational process, create a digital educational environment, and improve the quality of education. It also substantiates the importance of using innovative pedagogical approaches in educational institutions, developing distance learning systems, and developing digital competencies. Particular attention is paid to developing competitive personnel through the effective use of digital technologies in education.

Keywords: digital transformation, education system, modernization, information and communication technologies, digital education, distance learning, innovative pedagogy, digital competence, quality of education, electronic educational environment, modern educational technologies.

Kirish

Jahonda kechayotgan globallashuv jarayonlari va raqamli iqtisodiyotning jadal rivojlanishi ta'lim tizimi oldiga mutlaqo yangi talablarni qo'ymoqda. Ayniqsa, raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim muassasalarining faoliyatini zamonaviy talablar asosida qayta tashkil etish, ta'lim mazmuni va shakllarini takomillashtirish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ta'lim tizimi jamiyat taraqqiyotining asosiy drayverlaridan biri sifatida raqobatbardosh kadrlar tayyorlashga xizmat qilishi lozim.

Raqamli transformatsiya nafaqat texnologiyalarni joriy etishni, balki ta'lim jarayonining mazmuni, metodikasi va boshqaruv tizimini tubdan o'zgartirishni talab etadi. Shu nuqtai nazardan, ta'lim tizimini modernizatsiya qilish — bu uzluksiz ta'limni ta'minlash, ta'lim sifatini oshirish va inson kapitalini rivojlantirishning muhim sharti hisoblanadi.

Mazkur maqolaning maqsadi — raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim tizimini modernizatsiya qilishning nazariy asoslari, amaliy jihatlari va rivojlanish yo'nalishlarini tahlil qilishdan iborat.

Asosiy qism

1. Raqamli transformatsiya va ta'lim tizimi o'rtasidagi bog'liqlik. Raqamli transformatsiya — bu iqtisodiyot va ijtimoiy hayotning barcha sohalariga raqamli texnologiyalarni keng joriy etish jarayonidir. Ta'lim tizimi ushbu jarayonning markaziy elementlaridan biri bo'lib, u inson kapitali sifatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Raqamli texnologiyalarning ta'limga joriy etilishi quyidagi imkoniyatlarni yaratadi:

- ta'lim resurslariga keng va tezkor kirish;
- individual ta'lim traektoriyasini shakllantirish;
- masofaviy ta'lim imkoniyatlarini kengaytirish;
- ta'lim jarayonining shaffofligi va samaradorligini oshirish.

Bu esa ta'lim tizimining raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

2. Ta'lim tizimini modernizatsiya qilishning asosiy yo'nalishlari. Raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim tizimini modernizatsiya qilish quyidagi asosiy yo'nalishlarni o'z ichiga oladi:

2.1. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish. Zamonaviy ta'lim jarayonida AKTdan foydalanish ta'lim samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Elektron darsliklar, onlayn platformalar, virtual laboratoriyalar va sun'iy intellekt asosidagi ta'lim tizimlari bugungi kunda keng qo'llanilmoqda.

2.2. Masofaviy va gibrid ta'limni rivojlantirish. Pandemiya davrida masofaviy ta'limning ahamiyati yanada ortdi. Onlayn ta'lim platformalari orqali ta'lim olish imkoniyati ta'lim tizimining barqarorligini ta'minladi. Gibrid ta'lim modeli esa an'anaviy va raqamli ta'limni uyg'unlashtirish imkonini bermoqda.

2.3. Pedagog kadrlarning raqamli kompetensiyalarini oshirish. Ta'lim tizimida modernizatsiya jarayonining muvaffaqiyati ko'p jihatdan pedagoglarning malakasiga bog'liq. O'qituvchilarning raqamli savodxonligini oshirish, ularni zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan samarali foydalanishga o'rgatish muhim vazifalardan biri hisoblanadi.

2.4. Ta'lim mazmunini yangilash. Raqamli iqtisodiyot sharoitida ta'lim mazmuni ham o'zgarishi lozim. STEM yo'nalishlari, raqamli texnologiyalar, dasturlash, ma'lumotlar tahlili kabi fanlarga bo'lgan ehtiyoj ortib bormoqda.

3. Ta'lim sifati va raqamli muhit. Raqamli ta'lim muhitini shakllantirish ta'lim sifatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ta'lim jarayonida raqamli vositalardan foydalanish:

- o'quvchilarning qiziqishini oshiradi;
- bilimlarni vizual va interaktiv shaklda taqdim etadi;
- mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Shu bilan birga, raqamli ta'lim muhitini samarali tashkil etish uchun infratuzilma, internet tezligi va texnik ta'minot muhim ahamiyatga ega.

4. Muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari. Raqamli transformatsiya jarayonida qator muammolar ham mavjud:

- texnik infratuzilmaning yetarli emasligi;
- pedagoglarning raqamli ko‘nikmalari pastligi;
- ta’lim resurslarining sifat jihatdan yetarli emasligi;
- axborot xavfsizligi masalalari.

Ushbu muammolarni hal etish uchun:

- davlat darajasida raqamli ta’lim strategiyasini ishlab chiqish;
- pedagoglar uchun muntazam malaka oshirish kurslarini tashkil etish;
- milliy elektron ta’lim platformalarini rivojlantirish;
- ta’lim muassasalarini zamonaviy texnika bilan ta’minlash zarur.

Xulosa. Xulosa sifatida ta’kidlash mumkinki, raqamli transformatsiya sharoitida ta’lim tizimini modernizatsiya qilish — bu strategik ahamiyatga ega bo‘lgan jarayon hisoblanadi. Zamonaviy texnologiyalarni ta’lim jarayoniga samarali joriy etish, ta’lim mazmunini yangilash va pedagog kadrlarning malakasini oshirish orqali yuqori sifatli ta’limga erishish mumkin.

Shuningdek, raqamli ta’lim muhitini rivojlantirish va innovatsion yondashuvlarni qo‘llash orqali ta’lim tizimida barqaror rivojlanish ta’minlanadi. Natijada, jamiyat talablariga javob beradigan, raqobatbardosh va yuqori malakali kadrlar tayyorlash imkoniyati kengayadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti. “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi. – Toshkent, 2020.
2. O‘zbekiston Respublikasi Xalq ta’limi vazirligi. Ta’lim tizimini raqamlashtirish bo‘yicha me’yoriy hujjatlar. – Toshkent, 2021.
3. O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi. Oliy ta’limda raqamli transformatsiya konsepsiyasi. – Toshkent, 2022.
4. Xurramov K. M. Tadbirkorlikni milliy iqtisodiyotdagi o‘rni, mohiyati va mezonlari. «Муғаллим ҳәм үзликсиз билимлендириў» Ilmiy-metodikalıq jurnal. 2023 yil № 2. 145-150 betlar.
5. Xaydarov A. “Raqamli iqtisodiyot va tadbirkorlik”. – T.: Iqtisodiyot, 2023.
6. Xurramov K. M . Tadbirkorlikda innovatsiyalarni joriy qilish. «Муғаллим ҳәм үзликсиз билимлендириў» Ilmiy-metodikalıq jurnal. 2025 yil № 5/1-сан. 493-495 betlar.